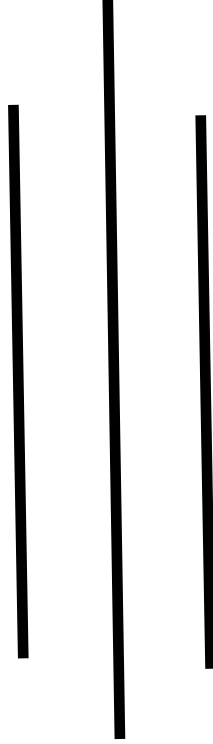

आ.व. २०८३/०८४ को
नीति तथा कार्यक्रम

स्वामीकार्तिक खापर गाउँपालिका
बाजुरा जिल्ला
सुदूरपश्चिम प्रदेश, नेपाल

मिति : २०८३/०३/०९

स्वामीकार्तिक खापर गाउँपालिकाको गाउँसभामा प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रम, आर्थिक वर्ष २०८३/०८४

गाउँसभा सदस्य ज्यूहरू,

आज यस स्वामीकार्तिक खापर गाउँपालिकाको गरिमामय गाउँसभाको १८ औं अधिवेशनमा उपस्थित भएका छौं । गाउँपालिकाको यस विशेष अवसरमा यहाँहरू सम्पूर्ण सदस्य ज्यू लगायत उपस्थित महानुभावहरूका साथै आम गाउँवासीहरूलाई हार्दिक स्वागत गर्दछु । गाउँसभाको १८ औं अधिवेशनमा उपस्थित हुंदै गर्दा यस ऐतिहासिक अवसरमा मुलुकको राष्ट्रिय एकता, भौगोलिक अखण्डता राष्ट्रहित, लोकतन्त्र र अग्रगामी परिवर्तनका लागि नेपाली नागरिकले पटक-पटक गर्दै आएका ऐतिहासिक जनआन्दोलन, सशस्त्र संघर्ष, त्याग र वलिदानमा (नेतृत्वदायी) भूमिका निर्वाह गर्ने अग्रज एवं सहिदहरू तथा वेपत्ता र पीडित नागरिकहरूलाई उच्च सम्मान गर्न चाहन्छु । नेपालका अग्रज नेताहरूको योगदानलाई उच्च सम्मान व्यक्त गर्न चाहन्छु । यस गाउँपालिकाका पूर्व उपाध्यक्ष **स्व.मैना जोशी** र पूर्व कार्यपालिका सदस्य **स्व. विरही वि.क.** तथा मिति २०८२।०५।२३-२४ गतेको आन्दोलनमा सहिद हुनु भएका यस गाउँपालिका वडा नं. ०२ का **स्व. ओजन बुढा** को स्मरण गर्दै, उहाँहरूले पुर्याएको विकासको योगदानलाई सम्मान गर्ने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दछु । यस स्वामीकार्तिक खापर गाउँपालिकाको समग्र विकासमा आफ्नो अमूल्य योगदान पुर्याउनु हुने सम्पूर्ण आदरणीय अग्रजलाई यस गरिमामय सभाबाट स्मरण गर्न चाहन्छु ।

गाउँसभा सदस्य ज्यूहरू,

गाउँपालिकाको आगामी आ.व. २०८३/०८४ को नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा नेपालको संविधान, संविधानको निर्देशक सिद्धान्त एवं नीतिहरू, नेपाल सरकारको आवधिक योजना, क्षेत्रगत नीतिहरू, वार्षिक बजेट, प्रदेश स्तरीय नीति एवं कानून, नागरिकका मौलिक हक, अन्तर्राष्ट्रिय कानून, नेपाल सरकारले अन्तर्राष्ट्रिय रुपमा गरेको प्रतिवद्धता, दिगो विकास लक्ष्य, हामीले जनतामाझ गरेका प्रतिवद्धता र नागरिकका अपेक्षा एवं मागहरूलाई आधार लिइएको छ । स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४, गाउँपालिकाले बनाएका ऐन, कानून, कार्यविधि, निर्देशिका र गाउँपालिकाको सोच “**उद्यमशीलता, शिक्षा, स्वास्थ्य, रोजगार ! पर्यटन, कृषि र खेलकुद सहित समृद्ध स्वामीकार्तिक खापरको आधार !!**” उपरोक्त सोचले उद्यमशीलता, शिक्षा, स्वास्थ्य, रोजगार, पर्यटन, कृषि र खेलकुदलाई समृद्धिको मुख्य आधारका रूपमा लिएको छ । स्थानीय स्रोत साधनको उपयोग मार्फत स्थानीय उत्पादनलाई जोड दिदै समृद्ध गाउँपालिका बनाउने दीर्घकालीन सोचलाई साकार बनाउदै स्थानीय सरकार प्रति जन-विश्वास अभिवृद्धि गर्दै समृद्धिको दिशामा अघि बढ्ने यस नीतिको प्रमुख उद्देश्य रहेको जानकारी गराउन चाहन्छु । हाल विश्व राजनीतिक परिघटना र प्राकृतिक विपत्ति जस्ता चुनौती सँग जुध्दै समग्र विकासलाई माथि उठाउने लक्ष्यका साथ नीति तथा कार्यक्रम तयार गरेको छु ।

रायहरू

यस पालिकाको भावी स्वरूप कस्तो हुने भन्ने विषयमा विभिन्न प्रबुद्ध व्यक्ति, विज्ञ, नवप्रतिभा तथा योजनाकारहरूको सुझाव संकलन गरी गाउँपालिकामा योजना बैंक, डाटा बैंक र ज्ञान बैंकको स्थापना गरी विकासका सबै क्षेत्रमा प्रयोग गरिनेछ ।

गाउँसभाका सदस्यहरु,

आ.व. २०८३/०८४ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्दा हामी गौरवान्वित छौं । यस वर्षको नीतिले "गुणस्तरीय तथा व्यवसायिक शिक्षा, आधुनिक कृषि, सामाजिक न्याय र भौतिक पूर्वाधार" माथि केन्द्रित गर्दै आर्थिक पुनरुत्थानको रणनीति अँगालेको छ । गत वर्षको उपलब्धिहरूलाई मजबुत पार्ने र नयाँ चुनौतीहरूसँग सामना गर्ने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दछौं । अब म यस गाउँपालिकामा विगतमा भएका प्रमुख उपलब्धिहरूलाई संक्षिप्त रूपमा यस गरिमामय गाउँसभा समक्ष प्रस्तुत गर्न गईरहेको छु ।

- शिक्षा क्षेत्रको सुधारका निम्ति यस गाउँपालिकाका सामुदायिक विद्यालयहरूले झेल्लै आएको दरबन्दी अभावलाई समाधान गर्नका निम्ति गाउँपालिका अनुदान शिक्षकको व्यवस्थापन गरी शैक्षिक गुणस्तरमा सुधार ल्याउने प्रयास गर्दा चालु आ.व.को नीति कार्यान्वयनबाट प्रादेशिक रूपमा प्रशंसा पाएको ।
- स्वामीकार्तिक खापर गाउँपालिक अन्तर्गत गौरब आयोजनाको रूपमा रहेको गाउँपालिका केन्द्र देखि फयालगाउँ सम्म सडक खण्डको रातापाखा रुडी सडकको ४ कि.मि. ट्रयाक द्रुतगतिमा खोली सडक संजाल बिस्तार गरिएको छ ।
- सेवा प्रवाह, वित्तीय नियन्त्रण र सुशासनको सूचकहरु पुरा गर्दै गाउँपालिकाको संस्थागत क्षमता स्वमूल्याङ्कन (एल.जि. पास) को जिल्ला समन्वय समितिद्वारा गरिएको प्रारम्भिक नजितामा उत्कृष्ट अंक प्राप्त भई अन्तिम नतिजाको लागि मन्त्रालयमा पेश भएको छ ।
- १७ वटा गाउँसभा अधिवेशन तथा ५९ वटा कार्यपालिका बैठक सर्वसम्मत रूपमा सम्पन्न भएको । नेपालको संविधानको अनुसूची ८ मा स्थानीय तहलाई प्रदान गरिएको एकल अधिकारहरूको कार्यान्वयनका लागि ३८ वटा ऐन, ८ वटा नियमावली, ७६ वटा कार्यविधि ११ निर्देशिका र १ वटा मापदण्ड सहित १३४ वटा कानून तर्जुमा गरिएको ।
- व्यवसायिक कृषि तथा पशुपालनको माध्यमबाट गाउँवासीहरूको आर्थिक उत्थानका लागि योजना तथा कार्यक्रम तर्जुमा र कार्यान्वयन गरिएको ।
- गाउँपालिकालाई सडक सञ्जाल सँग जोड्न कर्णाली नदीमा फेरि संचालनमा निरन्तरता दिइएको छ ।
- गाउँपालिकामा रहेको १० शैयाको अस्पताल निर्माणको अन्तिम चरणमा रहेको छ ।
- पोषण सुधारका लागि आमा पहिलो निरन्तर संचालनमा रहेको छ ।
- विद्यालय शैक्षिक सुधारका लागि विभिन्न विद्यालयहरूमा हाल सम्म ९० कोठा पक्की भवन निर्माण गरिएका छन र २० कोठा पक्की बन्ने क्रममा छन र अधिकांश माध्यामिक विद्यालयहरूमा खेल मैदानको विकास गरिएको छ ।

- पालिका भित्र आ.व. २०८२/०८३ मा ४.१ किलोमिटर सडक थप निर्माण गरिएको छ ।

१. भौतिक पूर्वाधार विकास:

• सडक निर्माण:

- यस गाउँपालिकाको वडा नं. ०५ मिगु रुम्दाकाँध हुँदै मुगुको सिमाना जोड्ने महत्वपूर्ण सडक **मिगु रुम्दाकाँध सडकको** ट्रयाक खोल्ने कार्य भईरहेको छ ।
- यस गाउँपालिकाको प्रशासकीय भवन निर्माणको लागि सम्पूर्ण ठेक्का प्रकृया सम्पन्न पश्चात ठेक्का सम्झौता भई निर्माणको चरणमा अगि बढेको छ ।

• सडक पहुँच:

- गाउँपालिकाका सबै वडामा सडकको पहुँच पुगेको छ ।
- गाउँपालिकालाई सडक सञ्जालसँग जोड्न कर्णाली नदीमा फेरी सञ्चालनमा निरन्तरता दिइएको छ ।
- गाउँपालिकाको केन्द्र देखी ०३ नं. वडा कार्यालय सम्मको सडक स्तरोन्नती सहित ग्राबेल सडक निर्माण गर्ने कार्यको बहुबर्षिय ठेक्काको कार्य सम्झौता भई निर्माणाधीन अवस्थामा रहेको छ।

• पुल निर्माण (टेन्डर/निर्माणाधीन):

- वडा नं. ०२ र जगन्नाथ गाउँपालिकाको बेर्मा जोड्ने झोलुङ्गे पुल निर्माण सम्पन्न भई सन्चालनमा ल्याइएको छ ।
- गाउँपालिकाको केन्द्र देखि भैरबनाथ जुकोटसम्मको सडक स्तरोन्नति कार्य सम्पन्न भई संचालनमा आएको छ ।

• भवन, आवास तथा सहरी विकास :

- यस गाउँपालिकाका विभिन्न वडाका विद्यालयहरूमा ९० कोठा पक्की भवन निर्माण भई संचालनमा आएका छन् ।
- मौसमजन्य विपदका पहिलेका २१ र दोस्रो किस्ताका ८५ घर बन्ने अन्तिम चरणमा रहेका छन्

२. शिक्षा:

- बालबालिकाहरूलाई “विद्यालय ल्याउने, सिकाउने र टिकाउने” को नीति अनुरूप कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ । स्थानीय इतिहास , भूगोल, कला, साहित्य, रहनसहन संस्कृति आदि विषयको जानकारी र गाउँपालिका प्रतिको अपनत्वभाव विकास गर्न **स्वामीकार्तिक दर्पण नामक स्थानीय पाठ्यक्रम** सबै विद्यालयमा पूर्ण रुपमा कार्यान्वयनमा ल्याइएको ।
- **निःशुल्क शिक्षा:** माध्यमिक शिक्षा (कक्षा १-१२) सम्म निःशुल्क पठनपाठनको व्यवस्था गरिएको छ ।

- यस गाउँपालिकाका विभिन्न सामुदायिक विद्यालयहरूको भौतिक पूर्वाधार विकासमा पक्की भवनहरू निर्माण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइएको छ ।
- सुदूरपश्चिम विश्वविद्यालयबाट सम्बन्धन प्राप्त भई यस गाउँपालिकाको वडा नं. ०४ वाई मा श्री शम्भुनाथ बहुमुखी क्याम्पस स्थापना भई संचालनमा आएको छ ।

३. स्वास्थ्य:

- **अस्पताल निर्माण:** १० शैयाको अस्पताल निर्माणाधिन अवस्थामा रहेको कार्य अन्तिम चरणमा रहेको छ ।
- पालिकालाई पूर्ण खोपयुक्त र दिगोपना सुनिश्चितता घोषणा गरिएको छ ।
- सुत्केरी तथा आकस्मिक बिरामीका लागि निःशुल्क एम्बुलेन्स सेवा नियमित सञ्चालनमा छ ।

४. कृषि तथा पशुपन्छी:

- **बाली प्रवर्द्धन:** रैथाने बाली प्रवर्द्धन तथा बजारीकरण कार्यक्रम गैर सरकारी संस्थाहरू (GIZ/Grape/RERAS) परियोजनासँगको सहकार्यमा सञ्चालनमा ल्याइएको छ ।
- **नर्सरी स्थापना:** स्याउ नर्सरी (फर्मको) स्थापना गरिएको छ ।
- **बिक्री केन्द्र:** आ.व. २०८०/०८१ देखि सञ्चालनमा रहेको नुन तथा चामल बिक्री केन्द्र निरन्तर सञ्चालनमा रहि आएको छ ।
- **भण्डारण सुविधा:** स्याउ भण्डारणका लागि ५ वटै वडामा १४ वटा सेलार स्टोर निर्माण गरिएको छ ।
- **बजारीकरण:** स्थानीय उत्पादनलाई बजारीकरण गर्न कृषि हाटबजार सञ्चालनमा ल्याइएको छ ।
- गाउँपालिका बाट सञ्चालनमा रहेको भेडा फर्मबाट आम्दानी हुन थालेको र भेडाहरूको संख्यमा समेत बृद्धि भएको छ ।

५. सिँचाई:

- **आयोजना कार्यान्वयन:** ढिकुरी सिँचाई कुलो, रुडी सिँचाई कुलो, वाई सिँचाई कुलो, कोट कुलो लगायतका विभिन्न साना ठूला सिँचाई कुलोहरू र सिँचाई टकीहरू निर्माण यसै आ.व.भित्र सम्पन्न भएका छन् जसले सिँचाई सुविधाको पहुँच वृद्धि भई आगामी दिनमा कृषि उत्पादनमा बृद्धि भएको हुनेछ ।

६. रोजगारी तथा आयआर्जन:

- **सीप विकास:** रोजगारी सिर्जना गर्न श्रम शक्तिको लागत तयार गरी विभिन्न सीपमूलक तालिम/ कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ ।

७. सुशासन र संस्थागत विकास:

- **कानून तथा कार्यविधि निर्माण:** हाल सम्म यस गाउँपालिकामा ३८ वटा ऐन, ८ नियमावली, ७६ कार्यविधि, र ११ निर्देशिकाहरू तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याएको छ ।
- **नागरिक सेवा प्रवाह:** गाउँपालिकाको कार्यालयमा नागरिक सेवाका लागि हेल्पडेस्क (नागरिक सहायता कक्ष) स्थापना गरिएको छ । जसको फलस्वरूप सहज र सरल सेवा प्रवाह भईरहेको छ ।

- **सूचना प्रविधि प्रयोग:** सार्वजनिक सेवा लगायत शिक्षा, स्वास्थ्य, बैंकिङ कारोबार आदिमा सूचना प्रविधिको प्रयोगको थालनी भएको छ ।
- **राजस्व वृद्धि:** राजस्व सुधार कार्ययोजनाको कार्यान्वयनबाट आन्तरिक राजस्व स्रोतको दायरामा वृद्धि भएको छ ।
- **राजस्व संकलन:** चालु आ.व.को अन्त्य सम्ममा लक्ष्य अनुसार अधिकतम राजस्व संकलन हुनेछ ।
- **संस्थागत क्षमता मूल्याङ्कन:** गत आ.व. २०८१/०८२ को स्थानीय तह संस्थागत क्षमता स्वमूल्याङ्कन (एल.जि. पास) को जिल्ला समन्वय समितिद्वारा गरिएको प्रारम्भिक नजितामा उत्कृष्ट अंकप्राप्त भई अन्तिम नतिजाको लागि मन्त्रालयमा पेश भएको छ ।
- **मेलमिलाप सेवा:** मेलमिलाप केन्द्रका मेलमिलाप कर्तालाई तालिम सञ्चालन पश्चात मेलमिलाप कार्य निरन्तर भईरहेको छ ।

८. विपद् व्यवस्थापन र आवास:

- **आवास निर्माण:** १५६ घरधुरी खरमुक्त भएका छन भने १४४ घरधुरी खर मुक्त हुने क्रममा छन् ।
- **पुनर्निर्माण:** २१ घर पुनर्निर्माण भई भुक्तानी भएको र ८५ घरको तेस्रो किस्ता निकासो हुने अवस्थामा रहेको छ ।

९. खेलकुद:

- **प्रतियोगिता आयोजना:** जिल्ला स्तरीय राष्ट्रपति रनिङ शिल्डको सक्रिय सहभागि भई सन्तोषजनक नतिजा हासिल गरियो ।

१०. सामाजिक समावेशीकरण:

- **सहभागिता वृद्धि:** विकासका विभिन्न क्षेत्रमा समानुपातिक सहभागितासहित महिला तथा युवाहरूको संलग्नता बढेको छ ।
- **आमा पहिलो कार्यक्रम** अन्तर्गत गाउँपालिका भरिका आमाहरूलाघ सशक्तिकरण गरी पोसिलो खानेकुरा र व्यवसायिक योजना अनुसार नगद खातामा जम्मा गरिएको छ ।

आगामी आ.व. २०८३/०८४ को प्रमुख नीति तथा कार्यक्रमहरू

सभा सदस्य ज्यूहरू,

अब म आ.व. २०८३/०८४ विषयगत एवं क्षेत्रगत नीति तथा कार्यक्रमहरू प्रस्तुत गर्दछु ।

१. सामाजिक विकास सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

क. शिक्षा

- **स्थानीय पाठ्यक्रम:** बालबालिकाहरूलाई “विद्यालय ल्याउने, सिकाउने र टिकाउने” को नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ । स्थानीय इतिहास, भूगोल, कला, साहित्य, रहन सहन संस्कृति आदि विषयको जानकारी

र गाउँपालिकाप्रतिको अपनत्वभाव विकास गर्न स्थानीय पाठ्यक्रम **स्वामीकार्तिक दर्पण** सबै विद्यालयमा पूर्ण रुपमा कार्यान्वयनलाई यस आ.व. मा पनि निरन्तरता दिइनेछ ।

- सामुदायिक विद्यालयहरूमा शिक्षक-विद्यार्थी अनुपात र विषयका आधारमा शिक्षक दरबन्दी मिलान गर्ने नीति लिइनेछ ।
- **"उत्कृष्ट शैक्षिक गन्तव्य गाउँपालिका हाम्रो पहिचान"** भन्ने लक्ष्य प्राप्तिका लागि सरकारी तथा निजी शैक्षिक संस्थाहरूसँग सहकार्य र साझेदारी गरिनेछ ।
- सबै विद्यालयहरूमा पुस्तकालय, विज्ञान र कम्प्युटर प्रयोगशाला स्थापनाको नीति लिइनेछ ।
- **'एक मा.वि. एक करेसाबारी, विद्यालय हरियाली'** कार्यक्रम लागू गरिनेछ ।
- विद्यालयका भौतिक संरचना र खेलकुद मैदान निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- सामुदायिक विद्यालयबाट SEE र १२ कक्षाका उत्कृष्ट विद्यार्थीलाई छात्रवृत्तिको व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- शिक्षक तथा कर्मचारीको कार्यसम्पादनका आधारमा कर्तव्यनिष्ठ, इमान्दार र नियमित शिक्षक र उत्कृष्ट विद्यालयलाई **"मैना जोशी अक्षयकोष"** बाट पुरस्कृत गरिनेछ ।
- उत्कृष्ट दलित छात्रछात्रालाई छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरिनेछ ।
- **"हाम्रो विद्यालय हाम्रो विद्यालय"** मूल नाराका साथ नमुना विद्यालय छनोट गरी कार्यक्रम लागू गरिनेछ ।
- विद्यालय सुधार योजना बनाई ग्रेडिङ्ग गरी शिक्षक डायरी लागू गरिनेछ र अध्यापन कार्यलाई प्रभावकारी गर्न नियमित अनुगमन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- विद्यालय दिवा खाजा कार्यक्रमलाई स्थानीय उत्पादनमा आधारित बनाउँदै व्यवस्थित रुपमा संचालन गर्न सबै विद्यालयहरूमा सुविधा युक्त भान्सा घर र चुलो निर्माण कार्य सम्पन्न गरिनेछ ।
- पालिका भित्रका सामुदायिक तथा संस्थागत विद्यालयको शिक्षक, विद्यार्थी र भौतिक अवस्थाको सम्पूर्ण तथ्याङ्कको व्यवस्थापनका लागि एकीकृत शैक्षिक व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (IEMIS) लाई व्यवस्थित गरी सोका आधारमा विद्यालय अनुदान वितरण प्रक्रिया प्रारम्भ गरिनेछ ।
- शैक्षिक क्यालेन्डर, शिक्षक डायरी, शिक्षक झोला र कक्षा १-३ को निरन्तर मूल्याङ्कनलाई प्रभावकारी बनाउन विद्यार्थी मूल्याङ्कन अभिलेख पुस्तिका छपाई वितरण कार्य गरिनेछ ।
- लोकसेवा मार्फत सिफारिस भई नियुक्ति हुने यस पालिका भित्रका नागरिकका लागि प्रोत्साहनको व्यवस्था गरिने छ ।
- विद्यालय स्वास्थ्य तथा पोषण कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
- विद्यालयमा अध्ययनरत सम्पूर्ण बालबालिकाहरूको नियमित स्वास्थ्य परिक्षण गरिनेछ ।
- खानेपानीको समस्या रहेका विद्यालयहरूमा स्वच्छ खानेपानीको व्यवस्था गरिनेछ ।
- विद्यालयको भौतिक पूर्वाधारको समस्यालाई समाधान गर्न संघ र प्रदेश सरकार सँग भवन तथा अन्य पूर्वाधार निर्माणका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- विद्यार्थीहरूलाई मनोरञ्जनात्मक तवरले सिर्जना गर्दै सिपमूलक सिकाई तथा अतिरिक्त कार्यक्रम मार्फत खेलकुद विकासमा टेवा पुर्याउन सुनौलो **शुक्रवार कार्यक्रम** संचालनमा ल्याइनेछ ।
- आधारभुत तह सम्मका सामुदायिक विद्यालयमा शैक्षिक गुणस्तर वृद्धि गर्न नतिजामा आधारित शिक्षक मूल्याङ्कन कार्यविधि बनाई लागू गरिनेछ ।
- गाउँपालिका बाट तलब भत्ता भुक्तानी हुने स्वयम सेवक शिक्षकलाई दिदै आएको पारिश्रमिक भुक्तानी लाई कार्यविधि बनाई व्यवस्थित गरिनेछ । साथै उच्च शिक्षालाई अझ गुणस्तरीय र शुलभ बनाईने छ ।

- खेलाडी प्रोत्साहनका लागि जिल्ला स्तरीय राष्ट्रपति रनिङ शिल्ड स्वामीकार्तिक खापर गाउँपालिकाको आयोजना यस स्वामीकार्तिक खापर गाउँपालिकाको वडा नं. ०४ मा रहेको स्वामीकार्तिक मा.वि. मा जिल्ला स्तरीय राष्ट्रपति रनिङ शिल्ड प्रतियोगिता संचालन गरिनेछ ।

ख. स्वास्थ्य र पोषण

- नागरिकहरूलाई मृगौला, मुटु, उच्च रक्तचाप, मधुमेह, क्यान्सर जस्ता रोगको निःशुल्क जाँच र प्राथमिक उपचारको प्रबन्ध मिलाइनेछ, साथै संघीय कार्यविधि अनुसार मासिक वृत्ति रकम उपलब्ध गराइनेछ ।
- सामुदायिक विद्यालयहरूमा विद्यार्थीहरूको नियमित स्वास्थ्य परीक्षण गर्ने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइनेछ।
- आर्थिक रूपमा अति विपन्न जेष्ठ नागरिक, असक्त, अपाङ्ग र सुत्केरीको स्वास्थ्य जाँच र उपचारका लागि एम्बुलेन्स सेवा प्रबन्धलाई निरन्तरता दिइनेछ।
- आर्थिक रूपमा विपन्न र दीर्घरोगी नागरिकलाई गाउँपालिकाको कार्याविधि अनुसार औषधी उपचार खर्चको व्यवस्था गरिनेछ ।
- पालिका स्तरको आयुर्वेदिक सेवा केन्द्रलाई स्तरोन्नति गरी सेवा विस्तार गर्ने नीति लिइनेछ ।
- "सुत्केरी आमा सँग उपाध्यक्ष कोसेली कार्यक्रम" लाई निरन्तरता दिँदै स्वास्थ्य संस्था र वर्थिङ्ग सेन्टरमा नियमित गर्भजाँच र प्रसूति गराउने स्वयंसेवी अमालाई एकमुष्ट रु ५०० नगद प्रदान गरिने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- सुत्केरी महिला र दुर्घटनामा परेका बिरामीलाई एम्बुलेन्स सेवा निःशुल्क गरिनेछ ।
- ७० वर्षभन्दा माथिका जेष्ठ नागरिकहरू राज्यले प्रदान गर्ने स्वास्थ्य बिमालाई प्रवाभकारी रूपमा बिमित गरिने छ ।
- मृतक परिवार सँग अध्यक्ष सान्तवना कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- गाउँपालिकाबासीको उपचारका लागि ललितपुरको HRDC, बयालपाटा अस्पताल अछाम, जिल्ला अस्पताल बाजुरा, प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र कोल्टी, काठमाण्डौ मेडिकल कलेज लगायत देशका अन्य स्वास्थ्य संस्थालाई साझेदारी, समन्वय र सहयोग गर्ने नीति लिइनेछ ।
- पोषणमैत्री स्थानीय तह प्रवर्द्धनका लागि बहुक्षेत्रीय पोषण कार्यक्रम अन्तर्गत सामाजिक व्यवहार परिवर्तन, जन चेतनामूलक कार्यक्रम र पोषण प्रवर्द्धनको लागि पालिका तथा नियमित कार्यक्रम सुरु गरिनेछ ।

ग. खानेपानी, विद्युत, सिँचाई तथा सरसफाई

- खानेपानीको समस्याको तत्कालीन, अल्पकालीन र दीर्घकालीन समाधानका लागि सम्भाव्य स्रोतहरूको खोजी तथा योजना तयार गरी खानेपानीको उपलब्धता तथा वितरणको व्यवस्था मिलाइनेछ।
- एक घर, एक धारा र एक शौचालयको नीतिलाई निरन्तरता दिइएको छ।
- गाउँपालिका भित्र रहेका पानीका मूलहरू, जलाधार र सिमसार क्षेत्रहरूको संरक्षण गर्ने नीति लिइनेछ।
- 'कृषिको आधार, सिँचाइमा सुधार' अभियानलाई सार्थक बनाउन गाउँपालिका भित्रका सिँचाइ आयोजनाहरूको मर्मत सम्भार, सञ्चालन तथा व्यवस्थापनमा उपभोक्तालाई जिम्मेवार बनाउने नीति लिइनेछ।
- जुड्दिलघु जलविद्युत आयोजनाको विद्युत लाइन मर्मत,पोलहरूको मर्मत सम्भार गरिने छ।

घ. संस्कृति

- गाउँपालिका भित्र विद्यमान रहेका विविध जातीय, भेषभूषा, रहनसहन, कला साहित्य, सङ्गीत, लोक भाकाहरूको संरक्षण र प्रवर्द्धन गर्ने नीति लिइनेछ।
- गाउँपालिकाको प्राचीन मानव जनजीवन दर्शाउने भेषभूषा र प्राचीन सभ्यता झल्किने पुरातात्विक वस्तुहरूको संरक्षण गर्ने नीति लिइनेछ।
- प्रमुख देवस्थलहरूलाई धार्मिक पर्यटकीय स्थलको रूपमा विकास गरिने नीति लिइनेछ।
- बाजा (दमाहा), दौरा, हुड्को, सनाई, ताल संरक्षण तथा प्रवर्द्धन गर्ने नीति लिइनेछ।
- स्थानीय कला, संस्कृति, भेषभूषा जगेर्नाका लागि भिडियो डकुमेन्ट्री बनाइनेछ।
- जेरा देखि साप्पाटा सम्मको विभिन्न धार्मिक कार्यक्रमहरूको संरक्षण तथा सञ्चालनमा सहजिकरण गरिने छ।

ड. युवा तथा खेलकुद

- खेलकुदको विकास गर्न विद्यालयका खेल मैदानलाई स्तरोन्नति गरिनुका साथै पालिका स्तरीय खेलकुद मैदान निर्माणमा पहल गरिनेछ।
- राष्ट्रपति रनिङ शिल्ड प्रतियोगितामा सहभागी हुने विद्यालयहरूलाई प्रोत्साहन गरिनेछ, साथै जिल्ला स्तरीय राष्ट्रपति रनिङ शिल्ड प्रतियोगितामा सहभागी भई यस गाउँपालिका अन्तर्गतका विद्यालयका खेलाडीहरूलाई पुरस्कृत गरिने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ।
- युवा उद्यमशीलता विकासका कार्यक्रमहरू मार्फत युवालाई "विदेश हैन बिजनेस" भन्ने भावना जागृत गराई स्वरोजगार उन्मुख गराइने नीति लिइनेछ।
- युवा बेरोजगारी न्यूनीकरणका लागि सरकारी, गैरसरकारी, सहकारी तथा निजी क्षेत्रको समन्वय र सहकार्यमा सीप तथा उद्यमशील क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ।
- आत्मरक्षाका लागि सम्पूर्ण विद्यालयका विद्यार्थीलाई तालिम सञ्चालन गरिनेछ।

च. लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण

- लैङ्गिक विभेद अन्त्य गर्दै लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गरिनेछ।
- महिला, बालबालिका, अल्पसंख्यक, भूमिहीन, अति गरिब र सामाजिक बहिष्करणमा परेका वर्गको लागि उत्थानशील कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ।
- ऐतिहासिक कालदेखि दलित तथा शिल्पी समुदायले जीवन निर्वाहको रूपमा अपनाइ आएका परम्परागत पेशालाई व्यावसायिक उद्यमको रूपमा विकास गर्न पुँजी लगानी सहयोग गरिनेछ।
- "हिंसा मुक्त गाउँपालिकाको अभियान हाम्रो पहिचान" अभियान सञ्चालन गरी सबै प्रकारका हिंसा विरुद्ध शून्य सहनशीलताको नीति लिइनेछ। पारिवारिक हिंसाद्वारा पीडितको संरक्षणका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
- बालविकास केन्द्रहरूको भौतिक पूर्वाधार स्तरोन्नति गरिनुका साथै बालबिकास शिक्षिकालाई तालिम प्रदान गरि क्षमतावान बनाईनेछ।
- गाउँपालिका भित्र हुने गरेका बाल विवाह, छुवाछुत र छाउपडी जस्ता सामाजिक कुरीतिलाई न्यूनीकरण गर्दै लैजाने नीति लिइनेछ।

- रेडीयो सँग जातिय तथा लैंगिक हिंसा तथा भेदभाव कम गर्नका लागि जनचेतनामूलक कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।

२. आर्थिक विकास सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

- नवप्रवर्तन र उद्यमशीलता प्रवर्द्धन गर्न स्टार्ट अप इकोसिस्टमको विकास गर्न उद्यमशाला सञ्चालन गरिनेछ। यस अन्तर्गत स्थानीय आर्थिक विकास, पूर्वाधार निर्माण, आर्थिक सशक्तीकरण तथा वित्तीय साक्षरता सहितको सीप विकास, उद्यमशीलता विकास तथा नवउद्यमशीलता प्रवर्द्धन र विशिष्टीकृत वस्तुको उत्पादनलाई जोड दिदै बजारीकरणमा समेटिनेछ ।

क. कृषि तथा पशुपंक्षी

- स्वामीकार्तिक खापर गाउँपालिकामा स्याउ उत्पादनको उच्च सम्भावना भएको हुँदा यस क्षेत्रमा उत्पादन हुने स्याउलाई गुणस्तरीय उत्पादन सहित बजारीकरण गर्न स्थानीय स्याउ बगैँचा बर्गिकरण तथा कृषकलाई सचेतना सम्बन्धि तालिम संचालन गरिनेछ ।
- फलफूल, तरकारी तथा अन्नबालीहरूको पकेट क्षेत्रहरू पहिचान गरेर सघन कृषि क्षेत्र निर्धारण गरी ती स्थानहरूमा व्यावसायिक कृषि कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- पशुपंक्षी फार्म स्थापना गरी व्यावसायिक तरिकाले लाग्ने युवा व्यवसायीलाई अनुदान सहयोग गर्ने नीति लिइनेछ ।
- 'स्थानीय सरकार, कृषकको सहयोगी' भन्ने नाराका साथ रैथाने बालीहरूको बिउ संरक्षण, खेती विस्तार र बजारीकरणका लागि विशेष प्रबन्ध मिलाइनेछ। गाउँपालिकामा भ्रमण गर्ने आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकहरूलाई स्थानीय परिकारहरूको ब्राण्ड तयार गरी सुपथ खाना उपलब्ध गराउने नीति लिइनेछ ।
- गाउँपालिकामा सञ्चालन रहेका स्याउ तथा ओखर लगायत विभिन्न फलफूलको बिरुवा उत्पादन गर्ने नर्सरीलाई प्रोत्साहित गरिनेछ ।
- कृषि उपजको आयात प्रतिस्थापनको नीति लिई कृषि तथा पशुपालनलाई आधुनिक प्रविधिमा आधारित तुल्याउँदै व्यवसायीकरण गरिनेछ ।
- भेडा फार्मलाई आगामी आ.व. मा उचित व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाको कृषि उत्पादनलाई प्रवर्धन र बजारीकरण गर्न कृषि एम्बुलेन्स प्रयोगमा ल्याइनेछ ।
- स्थानीय खाद्य उत्पादन संकलन तथा बिक्री वितरण गर्न पाँचै वडामा कोसेली घरको स्थापना गरिनेछ ।
- स्थानीय गुणस्तरीय मदिरा उत्पादन गरी व्यवस्थित बिक्री वितरण गर्न यो आर्थिक वर्षमा एक स्तरीय फार्म स्थापना गरी उत्पादन गरिनेछ।
- स्थानीयमा उत्पादित ढटेलोको तेल उत्पादन गरी बिक्री वितरण गर्न आवश्यक नीति लिइनेछ ।
- सबैभन्दा बढी उत्पादन गरी बिक्री गर्ने किसानलाई नगद प्रदान गरी प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- स्थानीय गान्टे मुलाको, असुरो र अचार उत्पादन गरी बिक्री वितरण गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- कृषि क्षेत्रमा लगानी गर्दा २० प्रतिशत साझेदारी लगानी गर्ने कृषकसँग मात्र कार्यक्रम सञ्चालन नीति लिइनेछ।
- जलवायू परिवर्तन र प्रकोपबाट पर्ने नकारात्मक असर न्यूनीकरण गर्दै जलवायू अनुकूल तथा उत्थानसिल कृषि प्रवर्द्धन कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

- माटो सुधार गर्नको लागि गडौला मल र भकारी सुधार गर्नको लागि गैर सरकारी संघ संस्था (RERAS) सँग मिलेर कार्यक्रमको व्यवस्था गरिनेछ ।
- पोषणमा सुधार गर्न एकिकृत घर बगैँचा प्रवर्द्धन कार्यक्रम लाई व्यवस्था गरिनेछ ।
- रैथाने बालिको पकेट क्षेत्र विस्तार गरी उत्पादनमा आधारित प्रोत्साहान अनुदान उपलब्ध गराइनेछ ।
- रैथाने बालिको प्रशोधनको लागि कृषि यान्त्रिकरण औजार अनुदानमा उपलब्ध गराइने छ ।
- कृषक पहिचान गरी कृषक परिचय पत्र वितरण गरी कृषकले पाउने अनुदान सुविधालाई व्यवस्थित गरिनेछ ।

ख. उद्योग तथा पर्यटन

- उद्योग व्यवसाय दर्ता, नवीकरण, स्थानान्तरण तथा नामसारी जस्ता प्रशासनिक प्रक्रियालाई सूचना प्रविधिको प्रयोग गरी प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका पर्यटकीय स्थलहरू सडक सञ्जालमा जोड्न सम्भावित सडकको निर्माण गरिनेछ ।
- गाउँपालिका भित्र बसोबास गर्ने विभिन्न जातजातिको परम्परागत पर्व, संस्कार र संस्कृतिहरूको प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
- मुख्य स्थान चोक र गाउँपालिका प्रवेशद्वारहरूमा पर्यटकीय क्षेत्रको परिचय सहित पर्यटक आकर्षण गर्न होडिडबोर्ड लगायत सामग्री राखिनेछ ।
- गाउँपालिका भित्रका पर्यटकीय स्थलहरूको प्रचार प्रसारका लागि डकुमेन्ट्री, ब्रोसरहरू निर्माण गरी प्रसारण र वितरण गरिनेछ ।
- अन्तर गाउँपालिका सम्बन्ध प्रवर्द्धन गर्दै अन्य स्थानीय तहहरूका असल अभ्यासलाई अनुसरण गरी पर्यटन प्रवर्द्धन गर्न थप राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गाउँपालिकासँग भगिनी सम्बन्ध विस्तार गरिनेछ ।
- कर्णाली नदिमा रयापटिड सेवा संचालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- यस गा.पा.को नामाकरण देवि देवताको नाममा भएको हुँदा पर्यटन विकासका लागि विभिन्न देवि देवताहरूको मठ मन्दिरहरू निर्माण तथा मर्मत गर्ने नीति लिइनेछ ।

ग. भूमि,सहकारी सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

- गरिवी निवारण कोषबाट खर्च भएको रकम लेखा जोखा गर्न समूहलाई नै सक्रिय गरी रकम समूहममा ल्याउने नीति लिइने छ ।
- उत्पादनमूलक सहकारीहरूको स्थापना गरिएमा बिउ पूँजी लगानी तथा उत्पादनका आधारमा दिइने अनुदानका लागि समन्वय र साझेदारीको नीति लिइनेछ ।
- गाउँपालिका भित्र स्थापना हुने कृषि समूह, निजी फार्म र सहकारीहरूको दर्ता तथा कार्य क्षेत्र अनुमति जस्ता विषयहरूलाई व्यवस्थित ढंगले अघि बढाइनेछ ।
- सहकारी व्यवसायीलाई प्रवर्द्धन गर्ने कार्यक्रम लागू गर्दै उत्पादन गर्ने सहकारीलाई अनुदान प्रदान गर्ने नीति तथा कार्यक्रम ल्याइनेछ ।
- गाउँपालिकाले सहकारीमा लगानी गरेको रकम के कस्तो क्षेत्रमा लगानी भएको छ त्यसको एकिन विवरण लिइ व्यवस्थित गरिनेछ ।
- यस गाउँपालिकाको प्रयोजनका लागि विभिन्न स्थान पालिकाले खरिद गरेको व्यक्तिगत जग्गाहरूको रकम यसै आर्थिक वर्षमा भुक्तानी गरिने छ ।

३. भौतिक पूर्वाधार विकास (सडक, शहरी योजना, बस्ती विकास, आवास तथा पूर्वाधार)

- आवधिक योजना, आवास योजना, र बस्ती विकास योजना तर्जुमा गरी कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि संघ र प्रदेश सरकारसँग मागका लागि पहल गरिनेछ।
- गाउँपालिका भित्र सडकको मापदण्डलाई आवश्यकताको आधारमा कायम गरी सडक मापदण्डको समस्यालाई समन्वय गरी समाधान गरिनेछ।
- गाउँपालिकाको सिमाना एकिन गरी गाउँपालिका सिमानामा कलात्मक तथा गाउँपालिकाको ऐतिहासिक मौलिकता झल्किने गरी स्वागतद्वारहरूको निर्माण गरिनेछ।
- गाउँपालिकाको केन्द्र देखि वडा नं. ३ स्थित भैरबनाथ सम्मको ११ कि.मि. सडकलाई यसै आर्थिक वर्षमा ग्राभेल कालोपत्रे सडकमा स्तरोन्नति गरिनेछ। साथै गाउँपालिकाको केन्द्र देखि वडा नं. ४ हुँदै वडा नं. ५ वडा कार्यालय सम्मको १० किलोमीटर सडक यसै आर्थिक वर्षमा स्तरोन्नति गर्दै गाउँपालिका हुँदै वडा नं. १ र २ कार्यालय सम्म सडक स्तरोन्नति कामलाई निरन्तरता दिइनेछ।
- गाउँपालिकाको केन्द्रदेखि वडा नं. १ हुँदै वडा नं. २ को काठकोइराला देखि कालिका विद्यालय सम्मको सडक खण्डलाई यसै आर्थिक वर्षमा ट्यूब ओपन गरिनेछ।
- प्रभावकारी सम्पत्ति व्यवस्थापनका लागि सम्पत्ति व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (Asset Management Information System) तयार गरी लागू गरिनेछ।
- सूचना संचार प्रविधिमा नागरिकको पहुच पुर्याउनका लागि टेलिकम टावर निर्माण गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ।
- पूर्वाधारका योजनाको निर्माण तथा सञ्चालनमा निजी क्षेत्रसँगको साझेदारीका लागि विभिन्न आयोजना तयार गरी कार्यान्वयन गरिनेछ।
- दीर्घकालीन लक्ष्यका आयोजनाहरू सञ्चालन गर्नुपूर्व सम्बन्धित विषयविज्ञबाट अध्ययन गराइनेछ।
- आयोजनाहरूलाई प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न ठेक्का प्रकृयाबाट संचालन गर्ने नीति लिइनेछ।

४. न्याय, कानून तथा मानव अधिकार प्रवर्द्धन

- गाउँपालिकाबाट जारी गरिएका कानूनहरू समयानुकूल परिमार्जन गरिनेछन्।
- न्यायिक समितिको अधिकार क्षेत्रभित्रका विवादहरूको शीघ्र निरुपण गरी प्रभावकारी न्याय सम्पादन गर्न आवश्यक नीति तथा कानूनहरूको प्रबन्ध मिलाइनेछ।
- न्यायिक समितिका पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरूको विषयगत ज्ञान र क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गरिनेछ।
- गाउँसभाबाट हालसम्म निर्माण भएका ऐन कानूनहरूलाई सङ्ग्रहित गरी स्थानीय कानून सङ्ग्रह प्रकाशन गरिनेछ।
- मानव अधिकारको सम्मान, संरक्षण, सम्बर्द्धन र प्रवर्द्धनका लागि आवश्यक नीति तथा कानून तर्जुमा गरी प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ।
- गाउँपालिकालाई आवश्यक पर्ने विषयगत कानूनहरू निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्न मेलमिलापकर्तालाई थप सक्रिय गरिनेछ।
- "न्याय सम्पादन ढिलो हुनु, न्याय नपाउनु सरह हो" भन्ने न्यायको सिद्धान्तलाई अङ्गीकार गर्दै न्यायिक समितिबाट सम्पादन हुने विवाद तथा मुद्दालाई छिटोछरितो र पारदर्शी रूपमा सम्पादन गरिनेछ।

५. संस्थागत विकास तथा सुशासन:

- गाउँपालिकामा कार्यरत कर्मचारीको कार्य विवरण तयार गरी लागू गरिनेछ ।
- स्थानीय तहले आ.व. २०८३/०८४ मा तर्जुमा गरेका योजना तथा कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गर्ने वार्षिक कार्ययोजना बनाई लागू गरिनेछ ।
- कर्मचारीहरूलाई विषयगत क्षमता अभिवृद्धि हुने तालिम र कार्यसम्पादनका आधारमा दण्ड तथा पुरस्कृत गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाभित्र रहेका स्रोतसाधन, सेवा केन्द्र लगायत सम्पूर्ण नागरिकहरूको पेशा व्यवसाय, सामाजिक आर्थिक अवस्था, रोजगारीको अवस्था सहितका विवरणहरू समावेश भएको विद्युतीय स्थानीय तह पार्श्वचित्र (Digital LG Profile) निर्माण गरिनेछ ।
- आर्थिक तथा प्रशासनिक सुशासन कायम गर्ने सम्बन्धमा बाँकीको बक्यौता, पेशकी, बेरुजु लगत विवरण अद्यावधिक गरी कडाईका साथ असुल उपर एवं फछ्यौट गर्ने कार्य अगाडि बढाइनेछ ।
- आर्थिक वर्ष समाप्त भएको मितिले ३ महिना भित्र समाप्त भएको आ.व.को गाउँपालिका स्तर तथा वडा स्तरमा सार्वजनिक सुनुवाई गरिनेछ ।
- गाउँपालिका कार्यालयको मानव संसाधन पर्याप्त नभएका क्षेत्रमा सम्बन्धित विषयका विज्ञहरूलाई सहजकर्ता वा विशेषज्ञको रूपमा प्रयोग गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूको सीप तथा क्षमता अभिवृद्धिका लागि आवश्यक तालिम, गोष्ठी तथा अध्ययन अवलोकन भ्रमण कार्यक्रमलाई परिणाममुखी बनाइनेछ ।
- गाउँपालिकाबाट प्रवाह हुने सम्पूर्ण सेवा र विकास निर्माणमा हुनसक्ने भ्रष्टाचार, अपारदर्शिता तथा ढिलासुस्तीमा शून्य सहनशीलताको नीति अख्तियार गरिनेछ। सो कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन प्रत्येक वडा कार्यालयहरू र सार्वजनिक स्थानहरूमा गाउँपालिकाको तर्फबाट सुझाव पेटिकाहरू राखिनेछ ।
- विपन्न र न्यून आय भएका घरपरिवार पहिचान गरी परिचयपत्र उपलब्ध गराई लक्षित कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- "भोकै रहेकालाई एक छाक मिठो खानु भन्दा जीवनभर बाँच्न पुग्ने सीप सिकाउन नीति" अवलम्बन गरिनेछ ।
- सार्वजनिक खर्चलाई वैज्ञानिक अनुमान योग्य र नतिजामुखी तुल्याउन मध्यकालीन खर्च संरचना (MTEF) पद्धति प्रयोगमा ल्याइनेछ ।
- सङ्घीय सरकार, प्रदेश सरकार र अन्य स्थानीय तहहरूसँग आपसी सहकार्य र समन्वयका लागि अन्तर समन्वय तथा सहकार्य नीति तर्जुमा गरिनेछ ।
- गाउँपालिकामा कार्यरत कर्मचारीमध्येबाट नियमित, सेवामैत्री व्यवहार, निष्पक्षता, कार्यतत्परता, अनुशासित र लगनशीलताका आधारमा प्रोत्साहन गरिनेछ भने अनुशासनहीन र नियम विपरित कार्य गर्ने कर्मचारीलाई दण्डित गर्ने नीति लिइनेछ ।
- आगामी आर्थिक वर्षमा गाउँपालिका भित्र स्वास्थ्य, पशु, कृषि र पञ्जीकरण सम्बन्धी शिविर सञ्चालन गरिनेछ ।
- आर्थिक वर्ष २०८३/०८४ देखि कार्यालयमा चाहिने सम्पूर्ण सामग्रीहरूको खरिद कार्य वार्षिक खरिद योजना अनुसार टेन्डर प्रक्रियाद्वारा आपूर्ति गर्ने नीति लिइनेछ।
- SDG प्राप्तिमा लागि सूचकगत क्रियाकलाप संचालनमा जोड दिइनेछ ।

६. वन, वातावरण, जलवायु परिवर्तन तथा विपद् व्यवस्थापन

- विपद् व्यवस्थापन कार्यलाई प्रभावकारी रूपमा कार्य गर्न यस पालिकाको वन, वातावरण तथा विपद् शाखामा नियमितकामकाज गर्न कर्मचारीलाई जिम्मेवारी तोकी शाखा संचालन गरिनेछ ।
- जलवायु परिवर्तनको प्रतिकूल प्रभावहरूलाई अनुकूलन गर्न गाउँपालिकाको क्षमता बढाउने साथै खाद्य उत्पादनलाई प्रतिकूल असर नपर्ने किसिमले जलवायु उत्थानशीलता वृद्धि गरिनेछ ।
- पूर्वाधार आयोजनाहरूको कार्यान्वयन गर्दा त्यस्ता आयोजनाहरूले वातावरणमा पार्ने असर न्यूनीकरणका लागि प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण (IEE) र वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन (EIA) अध्ययन गरिनेछ।
- खाली जग्गामा वृक्षारोपण, हरियाली प्रवर्द्धन तथा वनको संरक्षण र सुधार गरी जल, जमीन तथा वातावरणको संरक्षण र जीविकोपार्जनको अवसरमा वृद्धि गरिनेछ ।
- ढुंगा, गिट्टी, बालुवा जस्ता नदीजन्य पदार्थ र अन्य प्राकृतिक स्रोतहरूको अनाधिकृत एवं अवैज्ञानिक दोहनलाई नियन्त्रण गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाको विपद् जोखिम नक्साङ्कन गरी सोही आधारमा विशिष्ट प्रकृतिका विपद् जोखिम प्रतिकार्य तथा पुनरुत्थान कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- 'हरियो वन स्वामीकार्तिकको धन' भन्ने मूल नाराका साथ सुक्खा डाँडाकाडामा हरियाली बनाउन वृक्षारोपण कार्यक्रमको नीति ल्याइनेछ ।
- स्थानीय विपद् प्रतिकार्य योजना निर्माण गरिनेछ ।
- स्वामीकार्तिक खापर गाउँपालिका विपद् जोखिममा उच्च भएकोले विपद्का कारण हुने धनजनको क्षतिलाई न्यूनीकरण गर्न गाउँपालिकामा एक स्थानीय आपत्कालीन केन्द्र र जनशक्तिको व्यवस्था गरिनेछ ।
- सामुदायिक वन जंगलमा खेर गएको काठलाई सदुपयोग गरी गाउँपालिकाको आन्तरिक आय आर्जन गर्ने गरी वितरण गर्ने नीति लिइनेछ ।
- स्वामीकार्तिक खापर गाउँपालिका बाट अन्य पालिकामा निर्यात गरिने काठबाट प्रति स्वाएर मिटर रु ५ राजश्व संकलन गरिने छ अन्यथा काठ निर्यात गर्न पाइने छैन ।
- सामुदायिक वनमा खेर गएको काठलाई सदुपयोग गरी राजश्व संकलन गरिने छ ।

७. सूचना तथा सञ्चार

- पत्रकार महासङ्घको सहकार्यमा स्थानीय सञ्चार गृहहरूको सुदृढीकरण गर्दै सञ्चार संस्था र गाउँपालिकाको सहकार्यमा जनहितकारी सूचनाहरू सम्प्रेषण गर्ने, गाउँपालिकाका निर्णय तथा सूचनाहरूमा सञ्चार संस्थाहरूको पहुँच बढाई खुल्ला सरकारको नीति लिइनेछ ।
- स्थानीय रेडियो वा टेलिभिजन, एफ.एम. सँगको सहकार्यमा सञ्चालित "हाम्रो गाउँपालिका" कार्यक्रम प्रसारण सञ्चालन गरिनेछ ।
- गाउँपालिकामा दक्ष तथा सक्षम पत्रकार उत्पादन गर्न पत्रकारिता सम्बन्धी तालिम सञ्चालन गर्ने नीति गरिनेछ ।
- नागरिकहरूको सूचनाको हकको सम्मान गर्दै गाउँपालिकालाई सूचनामैत्री बनाइनेछ ।
- गाउँपालिका विषयमा धार्मिक, सांस्कृतिक, मानव जनजीवनका विषयवस्तुमा खोज पत्रकारिताका लेखहरू लेख्ने पत्रकारलाई पुरस्कृत गरिनेछ ।

८. राजस्व तथा आन्तरिक श्रोत परिचालन

- आन्तरिक आय व्यवस्थापन, प्राकृतिक स्रोत बिक्री सम्बन्धी ऐन तथा नियमावली तर्जुमा गरी राजस्व परिचालनलाई थप व्यवस्थित तुल्याइनेछ ।
- आन्तरिक आयका स्रोतहरूको सम्भाव्यता अध्ययन, राजस्व बाँडफाँड, अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण, तथा गैससको स्रोत परिचालनका लागि स्थानीय सरोकारवाला, प्रदेश सरकार र नेपाल सरकारका निकाय तथा गैसस र विकास साझेदारसँग परामर्श, समन्वय, र साझेदारी गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाको आन्तरिक राजस्व अभिवृद्धिका लागि करका नयाँ सम्भाव्य क्षेत्रहरू पहिचान गरिनेछ ।
- राजस्व संकलन कार्यमा जोड दिदै यस गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेको दहत्तर बहत्तर कर संकलन गर्न ढुंगा, गिट्टी, बालुवा जस्ता नदीजन्य पदार्थको उत्खनन् को लागि यस गाउँपालिकाले वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन (IEE) गरे पश्चात कर संकलन गरिनेछ ।
- कर प्रशासनलाई सूचना प्रविधिमैत्री एवं करदातामैत्री तुल्याउँदै लगिनेछ ।
- वडाको राजस्व संकलन क्षमताका आधारमा वडालाई बजेट विनियोजन गरिनेछ ।
- अन्त्यमा यस गाउँपालिकाको विगत आर्थिक वर्षहरूमा निर्माण सम्पन्न भएको विकास निर्माणका आयोजनाहरू तथा कार्यालयको नाममा हुन आएको दायित्व बाँकी रकम आ.व. २०८३/०८४ मा रकम भुक्तानी गर्ने नीति लिईने छ ।

अन्त्यमा, यस नीति तथा कार्यक्रमको सफल कार्यान्वयनको लागि सबै पक्षको साथ र सहयोग अपरिहार्य छ । यसका लागि नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकार, गाउँपालिकामा क्रियाशील राजनीतिक दल, निजी क्षेत्र, नागरिक समाज, संचारमाध्यम, बुद्धिजीवी, गैरसरकारी संघसंस्था, आम गाउँपालिकाबासीको ऐक्यवद्धताको अपेक्षा गरेको छु । नीति तथा कार्यक्रमको निर्माण एवं स्वामीकार्तिक खापर गाउँपालिकाको समग्र विकासमा योगदान पुर्याउनुहुने गाउँपालिकाबासी दिदीबहिनी, दाजुभाइ, राजनीतिक दल, निजी क्षेत्र, नागरिक समाज, बुद्धिजीवी, संचार माध्यम लगायत सबैमा हार्दिक आभार व्यक्त गर्न चाहन्छु।

धन्यवाद !

नमस्कार ।

प्रमाणित गर्ने
भरत बहादुर रोकाया
गाउँपालिका अध्यक्ष
स्वामीकार्तिक खापर गाउँपालिका
मिति २०८३/०३/०९